

vi meget nødig vilde, at den ikke havde været fulgt i rette Tid og derved bragt Danmark ind i den almindelige europæiske Bevægelse, som skyldes den senere Tid. Danmark staar nu lige med det øvrige Europa, hvad Kommunikationsmidler angaar, og jeg er forvisset om, at ingen af os vilde undvære den Fordel, og at ingen af os vilde anse det for at være stemmende med Danmarks Lære, at det maatte undvære den.

André: Na ja, lad os være ærlige! det er et Opraab, som man virkelig bør følge, — Ærlighed varer dog til Syvende og Sidst længst, — og lad os vise vor Ærlighed ved hele den Maade, hvorpaa vi føre Diskussionen i denne Sag. Lad os ikke forsøge paa ved Taffenspillerkunsten at forvandle Spørgsmaalene. Lad os ikke f. Ex. i nærværende Sag fremstille det som en Mulighed, at, hvis man ikke havde fulgt den Vej, som der nu er Tale om fremdeles at følge til den yderste Ærlighed, vilde Danmark staa som en saadan Kædet for Europa, som et Land, hvis Kommunikationsmidler og hvis Civilisation i alle Retninger var forfærdelig. Det er der slet ikke Tale om. Vi vilde have en stor Del, jeg tænker den største Del af de Jernbaner, vi nu have, hvis vi vare gaaede efter min Overbevisning fornuftig og sindig tilværks. For det første vil det være Medlem dog vist mene, at vi havde haft alle Banerne paa Sjælland (Fischer: Nei!) Ikke det? Da er det dog ikke just ved Statsunderstøttelse, at de ere bleve fremstede. Dernæst vilde vi have haft en Del af de jydskke Baner. Da det kunde være overmaade heldigt, hvis man kunde faae det til at staa som en given Sag, at de, som stille sig paa mit Standpunkt, vare saadanne forfærdelige i national-økonomisk Henseende aldeles hedenste Personer, der slet ikke havde noget Hjerte for eller noget Syn paa, hvad Tidens Fordringer kræve, maa jeg af den Grund indskyde den Bemærkning, at, saavidt jeg mindes, er det første Forslag til et Jernbaneanlæg i Syl-land, der virkelig kom til Behandling i Rigsdagen og førte til Noget, et Forslag, der fremkom fra det Ministerium, i hvilket jeg havde den Ære at være Finansminister og et andet høitæret Medlem, som sidder i min Nærhed, Indenrigsminister. Dette Forslag kom frem ganske vist ikke med hele den Udstrækning af Jernbanenet, som der senere var Tale om, men dog med et antageligt lille Stykke til at begynde med, og det er det, der har sat disse Baneanlæg i Bevægelse. (Stemmer: Var det Lørbanen?) Ja, det var Lørbanen, det var den Bane, man først og fremmest troede at burde begynde med, — ikke ende med. Naar man skulde gjøre Begyndelsen, maatte man begynde med at drage ud til Kysten, det frugtbareste, man kunde finde, hele Egnen om

Thy o. s. v., den vilde man have ud. Nei, der er blot Spørgsmaal, om man vil gaa langsomt, sindig og rolig tilværks, eller vil gaa hovedfulds tilværks og kaste Pengene maaft med den største Letferdighed, hvis jeg maa bruge det Udtryk, ud uden noget som helst Hensyn til, hvad Frugter de bringe. Ved de indirekte Fordele, til hvilke jeg for Diebliffet ikke skal komme videre tilbage, er det ganske vist umuligt at opstille nogen Beregning, og det er den store Fordel, der er ved disse indirekte Fordele, det er den største Fordel, der er ved dem. Nu vil man stille det saaledes, at disse indirekte Fordele ere i Grunden, i det Væsentlige og i det Hovedsagelige dem, der komme Statskassen tilgode, og ikke dem, der komme vedkommende Egn tilgode. Det er nu noget Nyt, det tror jeg, er en Nyhed, vi bør gribe i Flugten. Sidtill har man vel ikke villet benegte de indirekte Fordele, der ogsaa kunne komme Statskassen tilgode, men har dog i det Hele taget været tilbøielig til at anse dem som forsvindende ligeoverfor de indirekte Fordele, der komme de vedkommende Egne tilgode. Alt, hvad der er sagt om Egenomnemnes Stigning, om den lettere Udsjælf af Egnens Produkter, om den Velstand, som kommer tilstede for alle Beboere i den paagjældende Egn, er vel Noget, som, hvor indirekte det end kan være, maa siges at tjene Egnen, ikke Statskassen. Først naar denne Velstand bliver saa stor og disse Udsjælfsgjenstande, hvoraf iøvrigt ingen Udsjælfstolb erlægges, kunne bringe en saadan Omsætning, at der gennem Tolben o. s. v. flyder Noget ind i Statskassen, bliver Staten delagtig i disse indirekte Fordele. Nei, lad os lade Sagen staa ganske simpelt og tage det hele Spørgsmaal ærlig, saa ville vi se, at de indirekte Fordele for Statskassen, som ikke skulle benegtes, ere meget smaa i Forhold til de indirekte Fordele, som tilflyde Egnen og dens Beboere.

Ordføreren (Jessen): Jeg skal blot indskrænke mig til at gjøre den Betragtning gjældende, at Forholdene i 1881, hvor Landet allerede har et stort Jernbanenet, ere ganske forskellige fra dem, der vare tilstede i 1856 eller 1857, da den omtalte Bane blev bragt i Forslag og anlagt, idet naturligtvis efterhaanden som alle øvrige Lande gaa fremad med Hensyn til Jernbaneanlæg, og efterhaanden som de fleste Egne af Landet have faaet Jernbaneanlæg, Forbringerne fra de Egne, som ikke ere komne i Besiddelse af dette Gode, blive stærkere og stærkere og have større og større Krav paa at blive fyldstgjorte, fordi det dog er Meningen, at alle Landets Underaatter skulle stilles under lige Betingelser ligeoverfor deres Produktionsøerne og ligeoverfor hele Omsætningen. Vi kunne altsaa ikke, efter at nu have faaet saa store Jernbaneanlæg som dem, vi have, stille os paa det samme Punkt som dengang, da der første